

Missade nyliberala lektioner

Om dagstidningarna skulle vara intresserade av att belysa nackdelar med en alltför oreglerad kapitalism, skulle de senaste veckorna ha försett dem med många åskådliga exempel.

1. Samtidigt som så gott som alla medborgare gjort uppoffringar i sina liv och regeringar tagit astronomiska lån, ifrågasätts inte – åtminstone inte på rubriknivå – att framställningen av coronavaccin tillhör några få privata laboratorier med begränsad kapacitet. Läkemedelsföretag, som fått rundliga statsstöd för sin forskning, anses ha ensamrätt till produktionen. Rubrikerna talar om ”flaskhalsar” där de borde handla om monopol som fördröjer och fördyrar vaccineringen samtidigt som dödstalen fortsätter att växa.

2. För närvarande åskådliggör också flera ”irrationella” börsraketer typ Gamestop, upphaussade av samordnade småplacerare, hur litet spekulationsvärlden har att göra med någon sorts realekonomi.

Många sympatiserar nu med Reddit-flockarna som sticker håll på dessa luftslott, närmast för nöjet att se stora riskplacerare falla på eget grepp – för första gången visar det sig att börsen kan vara en plats för komedi. Däremot lyser förslag till reglering i skrivande stund med sin frånvaro i borgerliga media, liksom förslag till en Tobin-skatt på transaktioner.

3. I slutet av januari föreslog Finlands regering ett tak på hur stora vinster elbolag får ta ut på överföringsavgifter. Rapporteringen om åtgärden har i regel glömt att påminna om att större delen av prishöjningarna inte har investerats i infrastrukturen, den officiella motiveringen, utan har tagits ut som ren vinst – enligt Finnwatch förlorades här 90 miljoner euro. Ekonomisidorna kunde gärna företa en större retrospektiv analys av följderna av att samhällsägda elbolag under den mest nyliberala tiden såldes ut till privata aktörer. Privata händer har getts alltför stort inflytande på grundläggande samhällsfunktioner – precis som i fallet med coronavaccinet.

2.2.2021